

Papa Francesc: "No estimem amb paraules sinó amb obres"

Amb motiu de la I Jornada Mundial dels Pobres, que se celebra el diumenge 19 de novembre de 2017, el Papa Francesc ha donat a conèixer el seu missatge on reflexiona al voltant de les paraules de l'evangelista sant Joan: «Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat» (1 Jn 3,18)

16/11/2017

No estimem amb paraules sinó amb obres

1. «Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat» (1 Jn 3,18). Aquestes paraules de l'apòstol Joan expressen un imperatiu que cap cristià no pot ignorar. La serietat amb què el «deixeble estimat» ha transmès fins als nostres dies el manament de Jesús es fa més intensa a causa del contrast que percep entre les *paraules buides*, sovint presents als nostres llavis, i els *fets concrets* als quals ens hem d'enfrontar. L'amor no admet excuses: qui vol estimar com Jesús va estimar, ha de fer seu el seu exemple; especialment quan es tracta d'estimar els pobres. D'altra banda, la manera d'estimar del Fill de Déu la coneixem bé, i Joan ho

recorda amb claredat. Es basa en dos pilars: Déu ens ha estimat primer (cf. *1 Jn* 4,10.19); i ens ha estimat donant-ho tot, fins i tot la seva vida (cf. *1 Jn* 3,16).

Un amor així no pot quedar sense resposta. Tot i que es va donar de manera unilateral, és a dir, sense demanar res a canvi, inflama de tal manera el cor que qualsevol persona se sent impulsada a correspondre, malgrat les seves limitacions i pecats. I això és possible en la mesura que acollim en el nostre cor la gràcia de Déu, la seva caritat misericordiosa, de manera que mogui la nostra voluntat i fins i tot els nostres afectes a estimar Déu mateix i el proïme. Així, la misericòrdia que, per dir-ho així, brolla del cor de la Trinitat pot arribar a moure les nostres vides i generar compassió i obres de misericòrdia en favor dels nostres germans i germanes que es troben necessitats.

2. «Si l'afligit invoca el Senyor, ell l'escolta» (*Sal* 34,7). L'Església, des de sempre, ha comprès la importància d'aquesta invocació. Està molt testificada des de les primeres pàgines dels Fets dels Apòstols, en què Pere demana que es triïn set homes «plens d'esperit i de saviesa» (6,3) perquè s'encarreguin d'assistir als pobres. Aquest és, sens dubte, un dels primers signes amb què la comunitat cristiana es va presentar en l'escena del món: el servei als més pobres. Això va ser possible perquè va comprendre que la vida dels deixebles de Jesús s'havia de manifestar en una fraternitat i solidaritat que correspongués a l'ensenyament principal del Mestre, que va proclamar els pobres com a *benaventurats* i *hereus* del Regne del cel (cf. *Mt* 5,3).

«Venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons la necessitat de cadascú» (*Hch*

2,45). Aquestes paraules mostren clarament la profunda preocupació dels primers cristians. L'evangelista Lluc, l'autor sagrat que més espai ha dedicat a la misericòrdia, descriu sense retòrica la comunió de béns en la primera comunitat. Amb això vol adreçar-se als creients de qualsevol generació i, per tant, també a nosaltres, per sostenir-nos en el testimoni i animar-nos a actuar en favor dels més necessitats. L'apòstol Jaume manifesta aquest mateix ensenyament a la seva carta, amb la mateixa convicció, utilitzant paraules fortes i incisives: «Escolteu, germans meus estimats: ¿No és Déu qui ha escollit els pobres d'aquest món per fer-los rics en la fe i hereus del regne que ell ha promès als qui l'estimen? Però vosaltres deshonoreu els pobres. ¿No són els rics els qui us oprimeixen i us porten als tribunals? [...] ¿De què servirà, germans meus, que algú digui que té fe si no ho demostra amb les obres? ¿Pot salvar-

lo, potser, aquesta fe? Si un germà o una germana no tenen vestits i els falta l'aliment de cada dia, i algú de vosaltres els diu: “Aneu-vos-en en pau, abrigueu-vos bé i alimenteu-vos”, però no els dona allò que el seu cos necessita, ¿de què serviran aquestes paraules? Així passa també amb la fe: si no es demostra amb les obres, la fe tota sola és morta » (*Jm* 2,5-6.14-17).

3. Hi ha hagut ocasions, tanmateix, que els cristians no han escoltat completament aquesta crida i s'han deixat contaminar per la mentalitat mundana. Però l'Esperit Sant no ha deixat d'exhortar-los a fixar la mirada en el que és essencial. Ha suscitat, en efecte, homes i dones que de moltes maneres han donat la seva vida en servei dels pobres. Quantes pàgines de la història, en aquests dos mil anys, han estat escrites per cristians que, amb tota senzillesa i humilitat, i amb el generós enginy de

la caritat, han servit els seus germans més pobres.

Entre ells destaca l'exemple de Francesc d'Assís, que han seguit molts sants al llarg dels segles. Ell no es va conformar amb *abraçar* i donar *almoina* als leprosos, sinó que va decidir anar a Gubbio per *estar* amb ells. Ell mateix va veure en aquesta trobada el punt d'inflexió de la seva conversió: «Quan vivia en el pecat em semblava una cosa molt amarga veure els leprosos, i el mateix Senyor em va conduir entre ells, i els vaig tractar amb misericòrdia. I allunyant-me d'ells, el que em semblava amarg es va convertir en dolçor de l'ànima i del cos» (*Test 1-3; FF 110*). Aquest testimoni mostra el poder transformador de la caritat i l'estil de vida dels cristians.

No pensem només en els pobres com els destinataris d'una bona obra de

voluntariat per fer una vegada a la setmana, i menys encara de gestos improvisats de bona voluntat per tranquil·litzar la consciència.

Aquestes experiències, malgrat que són vàlides i útils per sensibilitzar-nos sobre les necessitats de molts germans i de les injustícies que sovint les provoquen, haurien d'introduir-nos a una veritable *trobada* amb els pobres i donar lloc a un *compartir* que es converteixi en un estil de vida. En efecte, l'oració, el camí del discipulat i la conversió troben en la caritat, que es transforma en compartir, la prova de la seva autenticitat evangèlica. I aquesta forma de vida produeix alegria i serenitat espiritual, perquè es toca amb la mà la *carn de Crist*. Si realment volem trobar Crist, cal que toquem el seu cos en el cos nafrat dels pobres, com a confirmació de la comunió sacramental rebuda en l'Eucaristia. El Cos de Crist, partit en la sagrada litúrgia, es deixa trobar

per la caritat compartida als rostres i en les persones dels germans i germanes més dèbils. Són sempre actuals les paraules del sant bisbe Crisòstom: «Si voleu honrar el cos de Crist, no el menyspreu quan està nu; no honreu el Crist eucarístic amb ornaments de seda, mentre que fora del temple descuideu aquest altre Crist que pateix per fred i nuesa» (*Hom. in Matthaeum*, 50,3:PG 58).

Estem cridats, per tant, a allargar la mà als pobres, a trobar-los, a mirar-los als ulls, a abraçar-los, per fer-los sentir l'escalf de l'amor que trenca el cercle de solitud. La seva mà estesa cap a nosaltres és també una crida a sortir de les nostres certeses i comoditats, i a reconèixer el valor que té la pobresa en si mateixa.

4. No oblidem que per als deixebles de Crist, la pobresa és abans que *resvocació per seguir a Jesús pobre*. És un caminar darrere d'ell i amb ell,

un camí que porta a la felicitat del regne del cel (cf. *Mt* 5,3; *Lc* 6,20). La pobresa significa un cor humil que sap acceptar la mateixa condició de criatura limitada i pecadora per superar la temptació d'omnipotència, que ens enganya fent que ens creguem immortals. La pobresa és una actitud del cor que ens impedeix de considerar els diners, la carrera, el luxe com a objectiu de vida i condició per a la felicitat. És la pobresa, més aviat, la que crea les condicions perquè ens fem càrrec lliurement de les nostres responsabilitats personals i socials, malgrat les nostres limitacions, confiant en la proximitat de Déu i sostinguts per la seva gràcia. La pobresa, entesa així, és la mesura que permet valorar l'ús adequat dels béns materials, i també viure els vincles i els afectes de manera generosa i despresa (cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, nn. 25-45).

Seguim, doncs, l'exemple de sant Francesc, testimoni de l'autèntica pobresa. Ell, precisament perquè va mantenir els ulls fixos en Crist, va ser capaç de reconèixer-lo i servir-lo en els pobres. Si volem oferir la nostra aportació efectiva al canvi de la història, i generar un desenvolupament real, és necessari que escoltem el crit dels pobres i ens comprometem a treure'ls de la seva situació de marginació. Alhora, als pobres que viuen a les nostres ciutats i a les nostres comunitats els recordo que no perdin el sentit de la pobresa evangèlica que porten impresa en la seva vida.

5. Coneixem la gran dificultat que sorgeix al món contemporani per identificar de manera clara la pobresa. Tanmateix, ens desafia tots els dies amb les seves moltes cares marcades pel dolor, la marginació, l'opressió, la violència, la tortura i l'empresonament, la guerra, la

privació de la llibertat i de la dignitat, per la ignorància i l'analfabetisme, per l'emergència sanitària i la falta de treball, el tràfic de persones i l'esclavitud, l'exili i la misèria, i per la migració forçada. La pobresa té el rostre de dones, homes i nens explotats per vils interessos, trepitjats, per la lògica perversa del poder i els diners. Quina llista inacabable i cruel ens resulta quan considerem la pobresa com a fruit de la injustícia social, la misèria moral, la cobdícia d'uns quants i la indiferència generalitzada.

Avui dia, desafortunadament, mentre emergeix cada vegada més la riquesa descarada que s'acumula a les mans d'uns quants privilegiats, amb freqüència acompanyada de la il·legalitat i l'explotació ofensiva de la dignitat humana, escandalitza la propagació de la pobresa a grans sectors de la societat sencera. Davant d'aquest escenari, no podem

romandre inactius, ni tampoc resignats. A la pobresa que inhibeix l'esperit d'iniciativa de molts joves, i els impedeix de trobar una feina; a la pobresa que adorm el sentit de responsabilitat i indueix a preferir la delegació i la recerca de favoritismes; a la pobresa que enverina les fonts de la participació i redueix els espais de la professionalitat, humiliant d'aquesta manera el mèrit de qui treballa i produeix; a tot això s'ha de respondre amb una nova visió de la vida i de la societat.

Tots aquests pobres —com solia dir el beat Pau VI— pertanyen a l'Església per «dret evangèlic» (*Discurs en l'obertura de la segona sessió del Concili Ecumènic Vaticà II*, 29 setembre 1963) i obliguen a l'opció fonamental per ells. Beneïdes les mans que s'obren per acollir els pobres i ajudar-los: són mans que porten esperança. Beneïdes les mans que vencen les barreres de la cultura,

la religió i la nacionalitat vessant l'oli del consol a les nafres de la humanitat. Beneïdes les mans que s'obren sense demanar res a canvi, sense «peròs» ni «condicions»: són mans que fan descendir sobre els germans la benedicció de Déu.

6. Al final del Jubileu de la Misericòrdia vaig voler oferir a l'Església la Jornada Mundial dels Pobres, perquè a tot el món les comunitats cristianes es converteixin cada vegada més i millor en un signe concret de l'amor de Crist pels últims i els més necessitats. Voldria que, a les altres jornades mundials establertes pels meus predecessors, que són ja una tradició en la vida de les nostres comunitats, s'hi afegixi aquesta, que aporta un element delicadament evangèlic i que les completa totes en el seu conjunt, és a dir, la predilecció de Jesús pels pobres.

Convido tota l'Església i els homes i dones de bona voluntat a mantenir, en aquesta jornada, la mirada fixa en els qui estenen les seves mans clamant ajuda i demanant la nostra solidaritat. Són els nostres germans i germanes, creats i estimats pel Pare celestial. Aquesta Jornada té per objectiu, en primer lloc, estimular els creients perquè reaccionin davant de la cultura del descart i del malbaratament, fent seva la cultura de la trobada. Alhora, la invitació està dirigida a tots, independentment de la seva confessió religiosa, perquè es disposin a compartir amb els pobres a través de qualsevol acció de solidaritat, com a signe concret de fraternitat. Déu va crear el cel i la terra per a tothom; són els homes, per desgràcia, els qui han aixecat fronteres, murs i tanques, i han traït el do original destinat a la humanitat sense cap exclusió.

7. És el meu desig que les comunitats cristianes, en la setmana anterior a la Jornada Mundial dels Pobres, que aquest any serà el 19 de novembre, Diumenge XXXIII del Temps Ordinari, es comprometin a organitzar diversos moments de trobada i d'amistat, de solidaritat i d'ajuda concreta. Podran convidar els pobres i els voluntaris a participar junts en l'Eucaristia d'aquell diumenge, de manera que es manifesti amb més autenticitat la celebració de la Solemnitat de Crist Rei de l'univers, el diumenge següent. De fet, la reialesa de Crist emergeix amb tot el seu significat més genuí en el Gòlgota, quan l'Innocent clavat a la creu, pobre, nu i privat de tot, encarna i revela la plenitud de l'amor de Déu.

El seu abandonament complet al Pare expressa la seva pobresa total, alhora que fa evident el poder

d'aquest amor, que el ressuscita a nova vida el dia de Pasqua.

Aquell diumenge, si en el nostre veïnat viuen pobres que sol·liciten protecció i ajuda, apropem-nos-hi: serà el moment propici per trobar el Déu que busquem. D'acord amb l'ensenyament de l'Escriptura (cf. *Gn* 18, 3-5; *Hb* 13,2), assegurem-los a la nostra taula com a convidats d'honor; podran ser mestres que ens ajudin a viure la fe de manera més coherent. Amb la seva confiança i disposició a deixar-se ajudar, ens mostren de manera sòbria, i amb freqüència alegre, com n'és d'important viure amb el que és essencial i abandonar-se a la providència del Pare.

8. El fonament de les diverses iniciatives concretes que es duran a terme durant aquesta Jornada serà sempre *l'oració*. No s'ha d'oblidar que el *Parenostre* és l'oració dels

pobres. La petició del pa expressa la confiança en Déu sobre les necessitats bàsiques de la nostra vida. Tot el que Jesús ens va ensenyar amb aquesta oració manifesta i recull el crit de qui pateix a causa de la precarietat de l'existència i de la falta del que és necessari. Als deixebles que demanaven a Jesús que els ensenyés a pregar, ell els va respondre amb les paraules dels pobres que recorren a l'únic Pare en qui tots es reconeixen com a germans. El *Pare nostre* és una oració que es diu en plural: el pa que es demana és «nostre», i això implica comunió, preocupació i responsabilitat comuna. En aquesta oració tots reconeixem la necessitat de superar qualsevol forma d'egoisme per entrar en l'alegria de la mútua acceptació.

9. Demano als germans bisbes, als sacerdots, als diaques —que tenen per vocació la missió d'ajudar els

pobres—, a les persones consagrades, a les associacions, als moviments i a l'ampli món del voluntariat que es comprometin perquè amb aquesta Jornada Mundial dels Pobres s'estableixi una tradició que sigui una contribució concreta a l'evangelització en el món contemporani.

Que aquesta nova Jornada Mundial es converteixi per a la nostra consciència creient en una forta crida, de manera que estiguem cada vegada més convençuts que compartir amb els pobres ens permet entendre l'Evangelí en la seva veritat més profunda. Els pobres no són un problema, sinó un recurs al qual cal acudir per acollir i viure l'essència de l'Evangelí.

Vaticà, 13 de juny de 2017

Memòria de Sant Antoni de Pàdua

Francesc

Traducció: Comunicació de l'Opus Dei a Catalunya

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/papa-
francesc-no-estimem-amb-paraules-
sino-amb-obres/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/papa-francesc-no-estimem-amb-paraules-sino-amb-obres/) (21/08/2025)